

zouden kunnen worden, en volkomen normale en gezonde kinderen. Dit onderzoek is niet van 10 jaar geleden, maar van 1977.

In het viruslaboratorium van dr. Slaterus werden 4606 inzendingen onderzocht waarvan 934 faecesmonsters, en alleen uit de faecesmonsters werd driemaal poliovirus geïsoleerd. In maart type 1 uit een adoptiekind, in november type 2, een vaccinstam uit een Belgisch schipperskind dat oraal gevaccineerd was, in december type 3 uit een eveneens ongevaccineerd Marokkaans kind. In het viruslaboratorium van de G.G. & G.D. werden 1012 faecesmonsters onderzocht van kinderen in crèches waaruit vijfmaal enterovirus (geen polio) werd geïsoleerd, 114 faecesmonsters van contacten van patiënten met sereuze meningitis waaruit negenmaal enterovirus (geen polio) werd geïsoleerd, en in het laatste half jaar 639 faecesmonsters van adoptiekinderen buiten Europa, waaruit 47 maal een enterovirus werd geïsoleerd, en bovendien nog éénmaal poliovirus type 2 (wild), 5 maal poliovirus type 2 (vaccin) en 3 maal poliovirus type 3 (wild). Vóór de vaccintijd zouden deze poliocijfers uit beide groepen Nederlandse kinderen aanzienlijk hoger zijn geweest.

Ik gebruik deze gelegenheid om nog even te wijzen op een ander interessant aspect van deze boeiende epidemie; dat is het feit dat een gelovige virusdrager uit de groep waarin deze epidemie zich afspeelt, geloofsgenoten in Canada heeft bezocht en daaronder zeven gevallen van poliomyelitis heeft kunnen veroorzaken in een milieu waar het orale vaccin gebruikt wordt. De hier in Nederland door sommigen op verouderde gronden verdedigde visie dat het gebruik van het orale vaccin door het ordeloze gedrag van dit vaccinvirus de vaccinatie-weigeraars tegen hun zin toch gevaccineerd zou hebben, is dus gelukkig gebleken onjuist te zijn; wie niet tegen polio beschermd wil worden, wordt daar ook niet tegen beschermd, onafhankelijk van het vaccin dat men in het overige deel van de bevolking gebruikt.

Amsterdam, september 1978

F. DEKING

Zelfdoding en poging tot zelfdoding bij jongeren

Gaarne stem ik in met de constatering van SPEIJER (1978) dat de term zelfmoord in de meeste gevallen onjuist wordt gebruikt. Er zijn daarom pogingen gedaan andere

termen ingang te doen vinden. De mededeling dat door mij de term auto-euthanasie zou zijn voorgesteld (VAN TOL 1977) noopt mij tot het maken van de volgende kanttekingen.

1. Als algemene term gebruik ik zelfdoding (VAN TOL 1977, bl. 10), zoals ook door SPEIJER wordt verdedigd.

2. Slechts voor één zeer bepaalde vorm van zelfdoding, namelijk als de dood zeer weloverwogen is verkozen, heb ik de term zelf-euthanasie voorgesteld (bl. 147). Dit begrip is slechts van toepassing in naar schatting enkele procenten van alle zelfdodingen. In de literatuur wordt deze vorm van zelfdoding doorgaans aangeduid met filosofische zelfmoord of balanszelfmoord.

Ik heb gewezen op een zekere overeenkomst met euthanasie. Immers, om het aan „moord” geassocieerde negatieve gevoel te elimineren spreken we, als (passief of actief) doden in het belang is van de terminale patiënt, van euthanasie. Analooq hieraan, zo heb ik betoogd, zouden we bij een zelfdoding die in het belang is van de betrokkene (wanneer van een leefbaar leven om welke reden dan ook zijns inziens geen sprake meer kan zijn en hij zelf vrijwillig de dood verkiest) moeten spreken van zelf-euthanasie, ofwel (overeenkomstig de term die hiervoor al in gebruik is) van auto-euthanasie.

3. De term auto-euthanasie is eerder in de literatuur gebracht door VAN TILL (1972). In het spraakgebruik voltrekken, zich de laatste jaren snelle veranderingen. Van verschillende zijden wordt gepoogd tot scherpere definities te komen, die minder tot misverstand aanleiding kunnen geven. Daarom wil ik graag deze gelegenheid aangrijpen om de toevoeging te maken, dat VAN TILL en ik beiden de term auto-euthanasie reeds weer hebben verlaten sinds is gebleken, dat sommigen daaruit menen te moeten begrijpen dat het hier gaat om een vorm van zelfdoding waarbij als middel („thanaticum”) de automobiel is gekozen.

Samengevat: als algemeen woord verdient *zelfdoding* (resp. poging tot zelfdoding) de voorkeur; voor de weloverwogen verkozen dood bepleit ik de term *zelf-euthanasie*. Pogingen hiertoe mislukken zeer zelden.

Literatuur: SPEIJER, N. (1978) *Ned. T. Geneesk.* 122, 1057 — TILL-d'AULNIS DE BOUROUILL, H. A. H. VAN (1972) *Ned. T. Gerontol.* 3, 179. — TOL, D. VAN (1977) *De dood als keuze*. Boom, Meppel.

Amsterdam, juli 1978

D. VAN TOL

BERICHTEN

Buitenland

FRANKRIJK

Raoul Follereau, pionier van de leprabestrijding, overleden. — Vlak na de tweede wereldoorlog trok de zelf wat mank lopende advocaat FOLLEREAU langs de leprozerieën in de oude Franse koloniën. In niet aflatende pogingen trachtte hij het isolement van de lepralijders te doorbreken en hun verzorging te verbeteren. Hij bezocht de veelal „gesloten” inrichtingen, omarmde er de zieken en kuste hun kinderen. Hij bracht hun de boodschap dat zij vrij waren „des hommes comme les autres”. Met succes verzamelde hij geld om verbetering te brengen in het vaak erbarmelijke lot van de leprozen. In 1954 stichtte hij: „La

Journée Mondiale des Lepreux”. Deze wereld-lepradag wordt nog steeds gehouden, al veranderde de naam. De zieke maakte plaats voor de ziekte. FOLLEREAU zal dit niet op prijs hebben gesteld. Bij hem stond de verbetering van het lot van zieken voorop. Hij stierf in Parijs op 6 december 1977. (*Int. J. Leprosy* 46, juni 1978.)

GROOT-BRITANNIË

Makreevergiftiging. — De scombroïdvergiftiging, die ontstaat door het eten van bedorven vis behorend tot de familie van de makrelen (scombridae) wordt in onze streken weinig vermeld. J. G. CRUICKSHANK en H. R. WILLIAMS (*Brit. med. J.* (1978) II, 739) delen mede in korte tijd vier gevallen van makreevergiftiging in Groot-Brittannië te